

ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН
СОЁЛ УРЛАГИЙН ГАЗАР

НОМЫН САНГИЙН ТУХАЙ

2014 оны 12
сарын 19
өдөр

*/2021 оны 7 дугаар сарын 2-ны өдрийн
хуулиар нэмэлт орсон заалтуудыг танилцуулья./*

**Соёлын салбарын хууль, эрх зүйн мэдлэгт
зориулав.**

Говьсүмбэр аймгийн Соёл, урлагийн газар

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь номын сангийн үйл ажиллагааны эрх зүйн үндсийг тогтоож, номын сангийн төрөл, зохион байгуулалт, чиг үүргийг тодорхойлж, уншигчийн эрхийг хангахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Номын сангийн тухай хууль ТОГТООМЖ

2.1.Номын сангийн тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Иргэний хууль, Соёлын тухай, Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, энэ хууль болон бусад хууль тогтоомжоос бүрдэнэ.

3 дугаар зүйл. Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

3.1. Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1. **"номын сан"** гэж уншигчид тодорхой хугацаанд ашиглуулах зориулалттай сан хөмрөг бүхий мэдээлэл, соёл, боловсролын үйлчилгээ үзүүлж байгаа байгууллага, нэгжийг;

3.1.2. **"номын сангийн үйл ажиллагаа"** гэж уншигчид ном, ном зүйн мэдээллийн үйлчилгээг хүргэх болон номын сангийн сан хөмрөгийн бүрдүүлэлт, хадгалалт, хамгаалалтын үйл ажиллагааг;

3.1.3. **"сан хөмрөг"** гэж уншигчийн эрэлт, хэрэгцээг хангах зорилгоор бүрдүүлсэн хэвлэлийн бүтээгдэхүүн болон мэдээллийн бусад эх сурвалжийн хадгаламжийг;

3.1.4. **"цахим уншлагын үйлчилгээ"** гэж уншигч цахим сүлжээг ашиглан эх сурвалжийг ашиглах үйлчилгээг;

3.1.5. **"номын татгалзал"** гэж номын сангийн сан хөмрөгт байхгүй, эсхүл уншлагад хүрэлцдэггүйгээс уншигчийн хүсэлтэд удаа дараа татгалзсан хариу өгсөн номын бүртгэлийг;

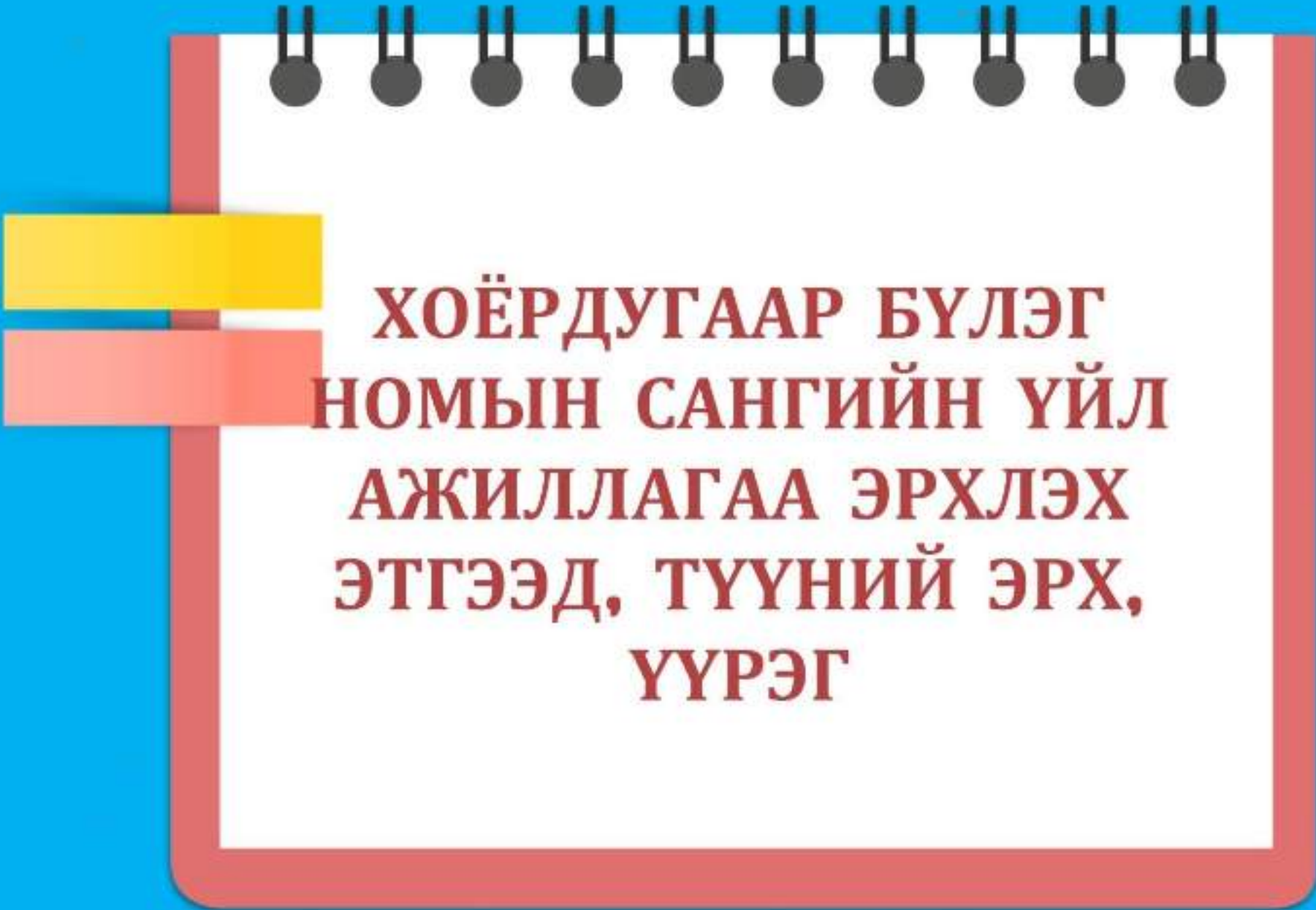
3.1.6. **"уншигч"** гэж номын сангийн үйлчилгээг хүртэгч иргэн, хуулийн этгээдийг;

3.1.7. **"тусгай бүлгийн уншигч"** гэж хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн болон номын санд биеэр ирж үйлчлүүлэх боломжгүй иргэнийг;

3.1.8. **"хэвлэн нийтлэлийн мэдээ"** гэж тухайн хэвлэлийн бүтээгдэхүүнийг эрхлэн гаргасан байгууллага, зохиогч, гаралтын болон тооны мэдээ, олон улсын стандартын дугаар бүхий мэдээллийг.

4 дүгээр зүйл. Хуулийн үйлчлэх хүрээ

4.1. Энэ хууль номын санд өмчийн хэлбэр, харьяалал харгалзахгүйгээр адил тэгш үйлчилнэ.

**ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ
НОМЫН САНГИЙН ҮЙЛ
АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ
ЭТГЭЭД, ТҮҮНИЙ ЭРХ,
ҮҮРЭГ**

5 дугаар зүйл. Номын сангийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийг үүсгэн байгуулах, татан буулгах

5.1. Номын сангийн үйл ажиллагааг номын сангийн орчны стандартыг хангасан төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд, Монгол Улсын болон гадаад улсын хуулийн этгээд, төрийн бус байгууллага, иргэн эрхэлж болно.

5.2. Төрийн өмчийн номын санг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуульд заасны дагуу үүсгэн байгуулна.

5.3. Улсын болон орон нутгийн төсвөөс санхүүждэг нийтийн номын санг татан буулгах, хувьчлахгүй байх зарчмыг баримтална.

5.4. Энэ хуулийн 5.3-т зааснаас бусад эх үүсвэрээс санхүүждэг номын сан үйл ажиллагаагаа бүрмөсөн зогсоох тохиолдолд сан хөмрөгийг өмчлөгчийн саналыг харгалзан аль нэгэн нийтийн номын санд шилжүүлж болно.

5.5. Номын сангийн үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь уншлага үйлчилгээний чанарыг сайжруулах, хүрээ хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд олон нийтийн дэмжлэгийг авах, тэдний зүгээс номын сангийн үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулах зорилгоор соёл, боловсрол, хүүхэд, залуучуудын болон олон нийтийн байгууллага, иргэдийн төлөөлөл бүхий орон тооны бус номын сангийн зөвлөл ажиллуулж болно.

6 дугаар зүйл. Номын сангийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн эрх, үүрэг

6.1. Номын сангийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд дараах эрхтэй байна:

6.1.1. соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан номын сангийн үлгэрчилсэн дүрмийг үндэслэн үйлчилгээний журмыг батлах;

6.1.2. дотоод, гадаадын төсөл, хөтөлбөрт хамрагдах, бусад байгууллагатай мэргэжлийн чиглэлээр хамтран ажиллах;

6.1.3. уншигчийн номын санд учруулсан хохирлыг зохих журмын дагуу нөхөн төлүүлэх.

6.2.Номын сангийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд дараах үүрэгтэй байна:

6.2.1.стандартад нийцсэн орчин нөхцөлд зохих үйлчилгээг уншигчид үзүүлэх;

6.2.2.уншигчид уншлагын үйлчилгээг зохих журмын дагуу хүргэх;

6.2.3.номын сангийн сан хөмрөгийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах;

6.2.4.номын сангийн сан хөмрөгийн эргэлтэд байнга судалгаа хийж, бүрдүүлэлтийн чанарыг сайжруулах арга хэмжээг тогтмол зохион байгуулах;

6.2.5.Монгол Улсын түүх, соёлын дурсгалт зүйлд хамаарах судар болон хуучин ном, гар бичмэлийг сурвалжлан олох, нөхөн бүрдүүлэх, олон нийтэд сурталчлах, хадгалах, хамгаалах хэвийн нөхцөлийг хангаж ажиллах;

6.2.6.номын сан, ном зүйн мэдээллийг автоматжуулах, үйл ажиллагаандаа орчин үеийн техник, технологийг нэвтрүүлж, цахим мэдээллийн санг бий болгох;

6.2.7.номын сангийн үйл ажиллагааны тайлан, мэдээ, мэдээллийг хууль тогтоомжид заасан журмын дагуу холбогдох байгууллагад үнэн зөв гаргаж өгөх;

6.2.8.дотоод, гадаадын номын сан, эрдэм шинжилгээний байгууллагатай хамтран ажиллах.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ НОМЫН САНГИЙН ТӨРӨЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ, ЭРХ, ҮҮРЭГ

10 дугаар зүйл. Номын сангийн төрөл

10.1. Номын сан нийтийн, сургалтын, хүүхдийн, эрдэм шинжилгээний болон бусад төрөлтэй байна.

/Энэ хэсэгт 2021 оны 7 дугаар сарын 2-ны өдрийн хуулиар нэмэлт оруулсан./

10.2. Нийтийн номын сан нийгмийн бүх гишүүнд үйлчилгээ үзүүлнэ.

10.3. Бүх шатны боловсролын байгууллага сургалтын номын сантай байх бөгөөд сургалтын номын сан нь багш, суралцагчийн сурч, хөгжих үйл явцыг дэмжихэд чиглэсэн үйлчилгээ үзүүлнэ.

10.4. Эрдэм шинжилгээний номын сан судалгаа шинжилгээ, мэдээллийн түшиц газар байж, судалгаа шинжилгээний үйл ажиллагааг дэмжих зорилго бүхий үйлчилгээ үзүүлнэ.

10.5. Хүүхдийн номын сан нь хүүхдийн нас, сэтгэхүйн онцлогт тохирсон ном, мэдээллийн үйлчилгээг үзүүлнэ.

/Энэ хэсгийг 2021 оны 7 дугаар сарын 2-ны өдрийн хуулиар нэмсэн./

10.6. Бүх төрлийн номын сангийн үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулах, салбарын хөгжлийн бодлого боловсруулахад санал, дүгнэлт өгөх үүрэг бүхий орон тооны бус Номын сангийн Үндэсний зөвлөл соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын дэргэд ажиллана. Уг зөвлөлийн ажиллах журмыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

/Энэ хэсгийг 2021 оны 7 дугаар сарын 2-ны өдрийн хуулиар нэмсэн./

11 дүгээр зүйл.Номын сангийн үйлчилгээ

11.1.Номын сангийн үйлчилгээ нь үндсэн ба нэмэлт үйлчилгээнээс бүрдэнэ.

11.2.Номын сан нь уншигчид дараах хэлбэрээр үйлчилгээ үзүүлнэ:

11.2.1.уншлагын танхимын үйлчилгээ;

11.2.2.гэрээр ном олгох үйлчилгээ;

11.2.3.зөөврийн номын сангийн үйлчилгээ;

11.2.4.цахим уншлагын үйлчилгээ;

11.2.5.ном зүйн үйлчилгээ;

11.2.6.тусгай бүлгийн уншигчийн хэрэгцээг хангахад чиглэсэн үйлчилгээ;

11.2.7.бусад.

11.3.Номын сангийн үндсэн үйлчилгээ нь энэ хуулийн 11.2.1-д заасан үйлчилгээ байна.

18 дугаар зүйл.Худалдан авах

181.Улсын болон орон нутгийн номын сан нь тухайн жилд зайлшгүй худалдан авах шаардлагатай номыг төсөвт өртөгтөө багтаан худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулна.

/Энэ хэсэгт 2021 оны 7 дугаар сарын 2-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан./

18.2.Хэвлэлийн бүтээгдэхүүний үндэсний сан хөмрөг бүрдүүлэх зорилгоор баримтат өвийн зайлшгүй хадгалах сан хөмрөгийг Үндэсний номын санд бүрдүүлж байршуулах бөгөөд үндэсний сан хөмрөг бүрдүүлэхэд энэ хуулийн 17 дугаар зүйлд зааснаас бусад хэвлэлийн бүтээгдэхүүн тус бүрээс хоёр ширхгийг авна. Зохиогч хүсэлт гаргасан тохиолдолд хоёр ширхгийг хэвлэлтийн өртгөөр нь худалдан авахад шаардагдах зардлыг төр хариуцна.

18.3.Сургууль, цэцэрлэгийн сургалтын номын сан нь хүүхдийн хөгжил, төлөвшил, сэтгэхүйн онцлогт нийцсэн байдлыг харгалзан боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан жагсаалтыг үндэслэн худалдан авах ажлыг зохион байгуулна.

18.4.Энэ хуулийн 18.1-д заасан номыг худалдан авахдаа номын татгалзал, номын борлуулалтын судалгаа болон цахим санал асуулгын дүнг үндэслэн худалдан авна.
/Энэ хэсгийг 2021 оны 7 дугаар сарын 2-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан./

18.5.Дайн, түрэмгийлэл, садар самууныг сурталчилсан хэвлэлийн бүтээгдэхүүнийг худалдан авахыг хориглоно.

18.6.Номын сан нь энэ хуулийн 18.1, 18.5-д зааснаас бусад ном, хэвлэлийг чөлөөтэй сонгож авна.

21 дүгээр зүйл.Түүх, соёлын дурсгалт зүйлд хамаарах болон ганц хувь бүтээл, гар бичмэлийг ашиглуулах

21.1.Түүх, соёлын дурсгалт зүйлд хамаарах болон ганц хувь бүтээл, гар бичмэлийг цахим болон хуулбар хэлбэрээр уншуулна.

21.2.Түүх, соёлын дурсгалт зүйлд хамаарах болон ганц хувь бүтээл, гар бичмэлийн эх хувийг судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар ашиглах тохиолдолд соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлийн үндсэн дээр сонирхогч этгээдтэй гэрээ байгуулан ашиглуулна.

/Энэ хэсгийг 2021 оны 7 дугаар сарын 2-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон./

24 дүгээр зүйл. Номын сангийн үйл ажиллагаанд үзүүлэх дэмжлэг

24.1. Засгийн газар гадаадын номын санд хадгалагдаж байгаа монголын түүхэнд холбогдох ном, гар бичмэл болон түүний хуулбарыг Монгол Улсад авчрах, монгол судлалын чиглэлээр гадаадад хэвлэгдсэн ном, хэвлэлийн бүтээгдэхүүнийг Үндэсний номын сангийн сан хөмрөгт нөхөн бүрдүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулна.

/Энэ хэсгийг 2021 оны 7 дугаар сарын 2-ны өдрийн хуулиар нэмсэн./

24.2. Соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн нь уншлагыг дэмжих олон талт арга хэмжээг зохион байгуулах, уншлагыг дэмжих журам боловсруулан хэрэгжүүлэх, тэргүүний уншигч-иргэн, гэр бүл, байгууллагыг сурталчилна.

24.3. Хувийн номын сангийн сан хөмрөгт чухал ач холбогдол бүхий ганц хувь бүтээл байгаа тохиолдолд тухайн номын санд дэмжлэг үзүүлэх журмыг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

24.4. Засаг дарга нь тухайн орон нутгийн номын сангийн сан хөмрөгийг хамгаалах, сэргээн засварлах, баяжуулах, орон нутгийн иргэнийг номын сангийн үйлчилгээнд өргөн хамруулах арга хэмжээг зохион байгуулна.

24.5. Энэ хуулийн 24.1-д заасан зардлыг төр хариуцна.

/Энэ хэсгийг 2021 оны 7 дугаар сарын 2-ны өдрийн хуулиар нэмсэн./

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа

